

ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК В СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА

Настання кризи суб'єкта господарювання визначається не тільки помилками у стратегії управління, поразкою у конкурентній боротьбі, але і об'єктивними факторами: коливанням ринкової кон'юнктури, потребою в інноваціях, періодичною модернізацією технології, змінами організації виробництва, оновленням персоналу або зовнішніми економічними причинами. При антикризовому менеджменті необхідно не тільки швидко реагувати на проблеми, що з'являються, але і прогнозувати настання кризових моментів.

З метою діагностики банкрутства та розробки антикризових заходів необхідно залучити незалежного експерта, який би підтвердив достовірність звітності підприємства та іншої фінансової інформації.

І.Б. Садовська [3] виділяє такі недоліки фінансової інформації: низька періодичність складання; історичність (фактичні дані є можливими для оцінювання за кілька днів після завершення звітного періоду та констатують історичний факт, на який не можна вплинути; обмеженість (відсутня деталізація за видами економічної діяльності). Зазначені недоліки значною мірою можуть бути усунені за рахунок налагодження ефективного фінансового обліку на підприємствах, під яким розуміють ідентифікацію, збір, реєстрацію, узагальнення, аналіз і передачу внутрішнім користувачам інформації, необхідної для управління підприємством.

При здійсненні антикризового менеджменту роль фінансового обліку як інформаційного джерела, є недооціненою. Використання обліку слід розглядати не лише з позицій постачальника інформації, а з позицій фінансового обліку як системи, що є досить складною за набором функцій, елементів. При прийнятті управлінським персоналом підприємства антикризових заходів важливе значення має використання також інших елементів бухгалтерського обліку, крім звітності, зокрема документування, інвентаризації, оцінки, калькуляції, групування інформації в системі аналітичного обліку [1].

Облікова політика сформована підприємством, відкриває можливості для обрання методичних прийомів, які можуть радикально змінити показники фінансових результатів підприємства [4].

Тобто, певні антикризові заходи, що впливають з фінансової політики і стратегії підприємства, можуть бути передбачені при розробці облікової політики підприємства [1].

Одним із заходів антикризового менеджменту є підвищення ефективності діяльності підприємства за рахунок припинення якогось нерентабельного виду діяльності.

Для погашення зобов'язань підприємства, що виникають у зв'язку з визнанням компонента підприємства (вихідна допомога та інші виплати при звільненні, штрафи, пені за порушення умов договорів тощо), який відповідає ознакам припиненої діяльності, створюються забезпечення відповідно до П(С)БО 11 "Зобов'язання".

Для погашення витрат, пов'язаних з припиненням діяльності можна створювати забезпечення у вигляді резервів. Віднесення суми створеного забезпечення на витрати залежить від виду зобов'язань, наприклад (резерв на погашення зобов'язань при звільненні працівників відноситься до інших витрат операційної діяльності, а резерв на сплату штрафів за порушення господарських договорів – до забезпечення майбутніх витрат і платежів, що обліковуються на субрахунку 474.

Порядок створення та використання забезпечення (резерву) на погашення зобов'язань при звільненні працівників відображається у фінансовому обліку такими проведеннями (табл.1).

Відображення в обліку створення та використання забезпечення на погашення зобов'язань при звільненні працівників

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	дебет	кредит
Відображено витрати на створення забезпечення на погашення зобов'язань при звільненні працівників при припиненні діяльності	949	474
Нараховано вихідну допомогу та інші виплати при звільненні працівників за рахунок забезпечення	474	663
Утримано військовий збір	663	642
Утримано ПДФО	663	641
Перераховано грошові кошти на картрахунок підприємства, що підлягають виплаті при звільненні працівників	313	311
Зараховано грошові кошти (вихідну допомогу та інші виплати при звільненні) на картрахунки працівників	663	313

Отже, вихідна допомога та інші виплати при звільненні працівників при припиненні діяльності оподатковуються податковим агентом ПДФО та військовим збором на загальних підставах. Проте слід пам'ятати, що на суми вихідної допомоги при припиненні трудового договору не нараховується ЄСВ.

Зважаючи на те, що у структурі сукупних витрат підприємства витрати на персонал становлять суттєву частину, то у розробці заходів антикризового менеджменту необхідно застосовувати принцип комплексності, що передбачає узгодження прийнятих управлінських рішень щодо понесених витрат на персонал з результатами трудової активності працівників. Важлива роль при цьому відводиться системі облікового забезпечення [2].

Серед першочергових завдань антикризового менеджменту можна виділити:

- прогнозування передкризових ситуацій, фінансовий моніторинг;
- розробку інноваційних стратегій бізнесу;
- вибір прийомів і технологій антикризового менеджменту та складання програм виходу з кризи;
- реалізацію комплексу заходів, спрямованих на виведення підприємства з кризового становища.

1. Гринчишин Я.М. Багатоаспектна роль бухгалтерського обліку та звітності в антикризовому фінансовому менеджменті підприємств. *Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси.* 2013. Вип. 10(1).
 2. Калюжна Ю.В. Ефективність бухгалтерського обліку в системі антикризового управління підприємством. *ЕКОНОМІКА: реалії часу.* 2015. № 3(19). С. 147-152.
 3. Садовська І.Б. Обліково-інформаційне забезпечення управлінського аналізу. *Вісник національного університету "Львівська політехніка": збірник науково-прикладних праць "Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку".* Львів: Видавництво Національного університету "Львівська політехніка". 2009. № 647. С. 498– 503.
 4. Кірсанова В.В. Вплив облікової політики підприємства на формування його фінансових результатів. *Інноваційна економіка.* 2013. № 6. С. 321–325.